

HE MAHI

NA

TE HUI O TE HAH MAORI

O TE

TAKIWA O HERETAUNGA

I WHAKAMINEA NEI KI

OMAAHU

6 OKETOPA, 1884.

NEPIA

NA TE HAARINGI I TA KI TONA WHARE PEREHI PUKAPUKA.

1885.

under

[Church of England. Diocese
of Waipoua. Native Church
Board]

HE MAHI

NA

TE HUI O TE HAHU MAORI

O TE

TAKIWA O HERETAUNGA

I WHAKAMINEA NEI KI

OMAAHU

6 OKETOPA, 1884.

NEPIA :

NA TE HAARINGI I TA KI TONA WHARE PEREHI PUKAPUKA.
1885.

1885

CHU

41813

TE HUI O TE HAAHI MAORI O TE TAKIWA O HERETAUNGA, 1884.

UPOKO : Te Pihopa.

MINITA :

Te Wiremu Atirikona
Rev. S. Williams
" T. Huata
" H. Wainohu
" H. Pohutu
" N. Runga

MANGAI REIMANA :

Nukutaurua	..	..	..	(kahore)
Te Wairoa	..	..	..	Hekera Ponga
Mohaka	..	..	..	Wiremu Te Kahu
Petane	..	..	..	Utuku Te Paetaka
Omaahu	..	..	..	Eriwaata Hanita Te Maero
Wai-o-Hiki	..	..	..	Hohaia Te Hoata
Ohiti	..	..	..	Peni Te Uamairangi
Waipatu	..	..	..	Henare Tomoana
Waimarama	..	..	..	Te Harawira Te Tatere
Waipawa	..	..	..	Tipene Te Apatu
Porangahau	..	..	..	Paora Ropiha
Takapau	..	..	..	Retimana Irawaru
Pakipaki	..	..	..	Hone Rautahi

HE TUHITUHINGA

I NGĀ MAHI A TE HUI A TE HĀHI MAORI O TE TAKIWA O
HERETAUNGA I WHAKAMINEA KI OMAAHU I A OKETOPIA 6,
1884.

NO te Ratapu, no te 5 o nga ra o Oketopa ka tae nga tangata o te Hui me te iwi kainga ki te Whare-karakia o Tepene i Omaahu, ka takoto te Hapa a te Ariki, e 25 te hunga i tango i te Hapa.

No te Manei, no te 6 o nga ra ka huihui ki roto ki te wharekura i Omaahu i te haora 11h. 30m. I karangarangatia e te Pihopa nga ingoa o nga tangata o te Hui, me te whakao ano enei ki o ratou ingoa :

MINITA :— Ven. Archdeacon Williams, Rev. S. Williams, Rev. T. Huata, Rev. H. Wainohu, Rev. N. Runga.

MANGAI REIMANA :— Hekera Ponga, Wiremu Te Kahu, Utuku Te Paetaka, Eriwaata Hanita Te Maero, Hohaia Te Hoata, Peni Te Uamairangi, Henare Tomoana.

Katahi ka ki te Pihopa kua tu te Hui, ka timataia hoki e ia te mahi ki te inoi. Muri iho ka whai-korero ia ki te Hui.

TE HOA MA; TENA KOUTOU!

Ka tu nei ano te Hui o te Hahi Maori inaianei, me whakahoki ta tatou titiro ki te takiwa kua pahure nei i muri mai o te tatou huihuinga ki konei i tera tau. He nui nga mahi atawhai a te Atua ki a tatou i roto i tenei tau; ina hoki, nana i taea ai e tatou te huihui ki te karakia ki a ia ki te whakarongo hoki ki tana Kupu i ia Ratapu, i ia Ratapu. No tatou ano ia te whakaro kore i iti ai te hua o enei mea, i kore ai e nui haere ta tatou mahi i te pai. Me whakaiti tatou i a tatou, ka tohe ai i runga i te kaha o te Wairua Tapu ki te mea i nga tikanga pai kia kake haere i roto i tenei wa e haere ake nei.

Tenei etahi o nga ki i whakapuakina o te Hui i tera tau hei tirohanga ma tatou inaianei. Te tuatahi, ko te ki mo nga tangata o te Hui e whakawatea ana e tetahi mea i kore ai e tae mai ki te Hui, kia whai pukapuka rawa ki te Upoko o te Hui hei whakaatu mai i tona raruraru. Kahore e pai kia wareware te tangata ki tenei tikanga. Kotahi rawa te pukapuka penci kua tae mai ki a au. Ko te mea tika ia kia penci nga tangata katoa o te Hui e aua ana e tetahi mea kei tae mai.

Tetahi ki, ko nga kainga katoa kia whai kura mo nga Ratapu, mo nga ra noa. Kahore ahau e mohio ki tetahi kura hou kua tu i roto i tenei tau. Heoi ano nga kura i tenei takiwa mo te tamariki Maori, ko nga Kura o Te Aute, o Nepia. Otira ko nga tamariki o enei Kura ehara i te mea no konei anake; e tukua mai ana hoki he tamariki ki enei Kura i nga wahi katoa o te motu nei. Ko te nuinga o nga tamariki o tenei takiwa kua mahue ki muri, ko o etahi takiwa kua pahika atu ki mua. Koia i tika ai kia puta to koutou nana ki te tohe kia whakaturia he Kura ki ia kainga, ki ia kainga. Kua tetahi kainga e hapa i te Whare-karakia, i te Kura Ratapu, i te kura mo nga ra noa.

Tetahi o nga ki a te Hui i mua ake nei, ko te Whare-Minita kia hangaa ki ia kainga, ki ia kainga. Kua tu tetahi whare penci ki Petane. He pai me i penci nga kainga katoa.

Tetahi Ki, ko te moni kia kohikohia i te Ra o te Whanautanga o Te Karaiti mo te kawe i te Rongo-pai ki nga tauwiwi. Kei te whakaritea ranei tenei mea, kahore ranei?

He mea pai kia tirotirohia katoatia enei mea, kia kitea ai te hua o ta tatou mahi e huihui nei i nga tau katoa: he maha nei hoki nga mea e whai ngakau ai tatou ki nga mahi a to tatou Ariki.

Tetahi mea o te tau kua pahure ake nei, ko te haerenga o Tawhiao ratou ko ona hoa ki Ingarani. He mea pea tenei e tuwhera ai a Waikato a muri ake nei hei mahinga ma nga kai-kauwhau i te Rongo-pai. I karangatia ia i tera tau me tona iwi hoki, hei manuhiri ma koutou ki konei, kia puta mai ai ratou i o ratou kuhunga ki te matakita haere i nga mahi e mahia ana ki tenei wahi. He pai ano hoki to ratou haere ki Ingarani kia ata kitea ai e o ratou kanohi nga hua o te Rongo-pai ki tera whenua. Tetahi mea pai i kitea ki to ratou haere, ko te whakaohokanga o nga tangata o te Hahi i reira ki te inoi ki te Atua kia whakakahangia e ia te mahi o te Rongo-pai ki Niu Tirani nei, kia meinga hoki kia nui haere te Hahi Maori. Tenei ano nga tangata o te Hahi i Ingarani te titiro mai nei ki a koutou kia kitea ai te nekehanga ake o to koutou whakapono, o to koutou aroha.

Kia tupato kei nekehia ketia atu koutou i runga i te aroha noa o Te Karaiti ki te Rongo-pai ke; ehara nei i te Rongo-pai totika. Tenei ano hoki etahi tangata kei te whakararuraru i a koutou, kei te whakaputa ke i te Rongo-pai o Te Karaiti. I mua, i puta ake etahi o te iwi Maori, me te korero i nga mea parori ke, me te whakararuraru ano i te Hahi. Na te Atua koutou i pupuri i taua takiwa i kore ai koutou e riro atu i a ratou. Ko tenei, kia tupato koutou ki nga wuruhi o waho ka tae mai nei ki te haehae i

nga hipi o te kahui. He pononga nei hoki ratou na te pirau, e whakahoki ana i te tangata ki runga ki nga tikanga o te ngakau Maori. Kua rite hoki i a ratou te whakatauki o mua e ki nei "Kua hoki ano te kuri ki tona ruaki; me te poaka ano i horoia ki tona titakatakanga i te paru."

Ma te Atua e homai ki a tatou he ngakau mahara e tika ai ta tatou mahi aianei.

I whakaaria e Nirai Runga, minita, i tautokina e Wiremu Te Kahu;

E whakapai ana tenei Hui ki te Pihopa mo tana whaikorero; he ki atu hoki tenei ki a ia kia whakaae mai ia ki ana korero kia perehitia.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Taunihana Huata, minita, i tautokona e Peni Te Uamairangi;

Ka nui te manukanuka o nga tangata o te Hahi i tenei takiwa ki nga korero mo Te Kooti e kiia nei kei te haere mai i roto i enei marama e takoto ake nei ki roto ki tenei takiwa haereere ai, he mea hoki tenei e tupu ai ano he raruraru ki tenei takiwa. He ki hoki tenei ki te Upoko o tenei Hui kia whakaaturia e ia ki te Kawanatanga te kupu a tenei Hui me kore e taea te pehi atu a Te Kooti kia ata noho mai i te wahi i whakaritea e te Kawanatanga hei kainga noho mona.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Henare Tomoana, i tautokona e Peni Te Uamairangi;

Me hohoro tenei Hui ki te kimi i tetahi tangata hei whakakapi mo Manahi Te Aro.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Utuku Te Pactaka, i tautokona e Nirai Runga, minita;

E korerotia nei te tauritanga o etahi o nga tangata o te Hahi i tenei takiwa ki te karakia hou kua puta mai nei, ki te Momana; he kupu atu tenei ki nga Minita, ki nga kai-karakia o ia kainga, o ia kainga, kia tuhituhia ki te pukapuka nga ingoa o nga tangata kua whakaae nei kia iiriia e te Momana ka tuku ai ki te Pihopa, kia ata mohiotia ai te hunga kua ata whakarere nei i te whakapono ki a Te Karaiti.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Peni Te Uamairangi, i tautokona e Wiremu Te Kahu;

Kia tirohia e te Pihopa me kore e pai etahi o nga korero o te Hinota Pakeha kia apititia ki nga korero o tenei Hui, kia kitea ai e nga tangata Maori nga korero o tera hui i roto i te reo Maori.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Hoani Te Wainohu, minita, i tautokona e Wiremu Te Kalu ;

He Whakamoemiti tenei na te Hui ki a Renata Te Kawepo, ki nga tangata whenua o Omaahu, mo te nui o te manaaki i te Hui i roto i enei tau e toru.

Whakaaetia ana.

I whakaaria e Peni te Uamairangi, i tautokona e Nirai Runga, minita ;

Ko te Hui o te tau e takoto mai nei, me tu ki Te Waipatu.

Whakaaetia ana.

I whakamutua e te Pihopa i konei ki te Inoi, ki te manaakitanga.

I panuitia, i whakapumautia,
6 Oketopa, 1884.

EDWARD C. WAIAPU,
UPOKO.

MONI KOHIKOHI.

Kahore he moni kohikohi i Heretaunga i tenei tau mo te kawea i te Rongo Pai, engari £50 i whakatakotoria i te mutunga iho o te Hui i tera tau mo te moni Whakatuputupu orange mo te Pihopa.

S. WILLIAMS.

